

Sygn. akt VII U 189/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 sierpnia 2022 roku w Warszawie

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 20 grudnia 2021 roku, znak: (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od A. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

A. W. w dniu 28 stycznia 2022r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 20 grudnia 2021r., znak: (...), wnosząc o jej zmianę poprzez wypłacenie świadczenia emerytalnego od dnia 1 listopada 2021r., niezależnie od emerytury wojskowej.

Ubezpieczony zarzucił organowi rentowemu błędne ustalenie stanu faktycznego co do jego szczególnej sytuacji w związku z uzyskaniem emerytury wojskowej, która w żaden sposób nie miała wpływu na wypracowane przez niego emerytalne świadczenia społeczne. W uzasadnieniu odwołania wyjaśnił, że w trakcie odbywania służby wojskowej doznał uszczerbku na zdrowiu, który spowodował przyznanie mu grupy inwalidzkiej. Decyzją Wojskowej Komisji Lekarskiej z dnia 26 czerwca 1998r. został uznany za niezdolnego do pełnienia dalszej służby wojskowej. W 1998r. po 22 latach służby przyznano mu emeryturę wojskową w wysokości 60,37% oraz 15% z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), co w sumie stanowiło 75,37%. Osiągnął więc maksymalną wartość wojskowego świadczenia emerytalnego wynoszącą 75 % podstawy wymiaru. W dalszej części ubezpieczony powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019r., wydany w sprawie o sygn. I UK 426/17, o zbliżonym stanie faktycznym, gdzie Sąd przesądził o braku podstaw do zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego ustalonego za „cywilne” okresy składkowe, jeżeli nie mogły one być uwzględnione przy ustalaniu pobieranej przez emeryta emerytury wojskowej (odwołanie z dnia 28 stycznia 2022r., k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 lutego 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., wskazując, że A. W. posiada uprawnienia do emerytury wojskowej z Wojskowego Biura Emerytalnego. Zaskarżoną decyzją przyznano mu emeryturę w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021r., poz. 291), jednak wypłata świadczenia została zawieszona, ponieważ ubezpieczony pobiera emeryturę z Wojskowego Biura Emerytalnego. W tym zakresie organ rentowy powołał się na art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazał, że osoba pobierająca emeryturę mundurową, spełniająca także przesłanki uzyskania prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, może nabyć prawo do tej emerytury i wybrać emeryturę z systemu powszechnego, jako jedno z dwóch zbiegających się świadczeń (art. 95 ust. 1). Przy czym zgodnie z art. 95 ust. 2, przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Odnosząc się do okoliczności rozpoznawanej sprawy, Zakład wskazał, że ubezpieczony rozpoczął wojskową służbę zawodową przed 1 stycznia 1999r., w związku z czym nie ma możliwości łączenia emerytury powszechnej z emeryturą wojskową (odpowiedź na odwołanie z dnia 15 lutego 2022r., k. 6-7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. pełnił służbę wojskową od 1 sierpnia 1975r. do 15 czerwca 1998r. W tym okresie był:

1. od 1 sierpnia 1975r. do 15 lipca 1989r. słuchaczem Wydziału Chemii i Fizyki Technicznej w WAT;
2. od 16 lipca 1980r. do 2 września 1980r. w dyspozycji (...)
3. od 3 września 1980r. do 1 maja 1983r. synoptykiem stacji meteorologicznych SD w 10 plm 1 (...);
4. od 2 maja 1983r. do 26 maja 1983r. słuchaczem kursu d-ców stacji meteorologicznych w (...);
5. od 27 maja 1983r. do 15 października 1984r. synoptykiem stacji meteorologicznych SD S. w 10 plm 1 (...);
6. od 16 października 1984r. do 2 grudnia 1985r. – areologiem biura hydrometeorologicznego w (...);
7. od 3 grudnia 1985r. do 31 maja 1989r. areologiem (...) w (...);
8. od 1 czerwca 1989r. do 16 września 1991r. synoptykiem BH w (...);
9. od 17 września 1991r. do 6 listopada 1992r. po-starszym synoptykiem BH w (...);
10. od 7 listopada 1992r. do 27 stycznia 1997r. starszym synoptykiem BH w (...);
11. od 28 stycznia 1997r. do 15 czerwca 1998r. zastępcą kierownika biura hydrometeorologicznego w (...) (opis przebiegu służby wojskowej – akta Wojskowego Biura Emerytalnego).

A. W. posiada uprawnienia do emerytury wojskowej począwszy od dnia 16 czerwca 1998r. Prawo do tego świadczenia zostało przyznane decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 15 lipca 1998r., znak: (...), wydaną na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Do

ustalenia prawa do emerytury wojskowej oraz wysokości świadczenia uwzględniono ubezpieczonemu okres służby wojskowej od 1 sierpnia 1975r. do 15 czerwca 1998r. (22 lata, 10 miesięcy i 15 dni). Na dzień przyznania emerytury podstawa jej wymiaru wyniosła 2.428,76 zł, jako suma kwoty uposażenia za stopień wojskowy majora po 22 latach wysługi wojskowej – 773,00 zł, uposażenia za stanowisko służbowe wg grupy U-15 – 1.134,00 zł i kwoty dodatków o charakterze stałym oraz miesięcznej równowartości nagrody rocznej lub premii, która stanowi 27,36% uposażenia zasadniczego – 521,76 zł. Procentowy wymiar emerytury został obliczony na 60,37% podstawy wymiaru z tytułu 22 lat wysługi emerytalnej ustalonej w załączniku do decyzji. Następnie orzeczeniem Wojskowej Komisji Lekarskiej z dnia 23 czerwca 1998r. ubezpieczony został uznany za niezdolnego do zawodowej służby wojskowej. Decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego o zmianie emerytury wojskowej z dnia 23 lipca 1998r., znak: (...), ustalono A. W. nową wysokość świadczenia od dnia 1 sierpnia 1998r. Procentowy wymiar emerytury został zredukowany do 75%, zgodnie z zasadą nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru (orzeczenie nr (...) w sprawie zdolności do służby wojskowej – k. 3 a.r., decyzja Dyrektora (...) w sprawie przyznania emerytury z 15 lipca 1998r. z załącznikiem, k. 8-10 akt Wojskowego Biura Emerytalnego, decyzja Dyrektora (...) o zmianie emerytury wojskowej z 23 lipca 1998r., k. 13 akt W. Biura Emerytalnego).

Po przejściu na emeryturę wojskową A. W. był zatrudniony w ramach stosunku pracy w Głównym Inspektoracie Lotnictwa Cywilnego w W. od 1 września 1998r. do 31 stycznia 1999r. na stanowisku starszego specjalisty, w (...) Związku (...) w W. od 1 lutego 1998r. do 31 sierpnia 1999r. na stanowisku organizatora imprez, w Szkole Podstawowej w Z. od 1 września 1999r. do 31 sierpnia 2000r. na stanowisku nauczyciela, w Gimnazjum nr 1 w R. od 1 września 1999r. do 31 sierpnia 2000r. na stanowisku nauczyciela, w (...) Serwis spółka z o.o. w W. od 15 maja 2000r. do 30 września 2000r. na stanowisku inspektora ds. windykacji, w Gimnazjum w Z. od 1 września 2000r. do 31 sierpnia 2001r. na stanowisku nauczyciela, w Gimnazjum w Z. od 1 września 2001r. do 31 stycznia 2002r. na stanowisku nauczyciela, w Gimnazjum nr 1 w R. od 1 września 2000r. do 31 stycznia 2004r. na stanowisku nauczyciela, w (...) S.A. w W. od 2 lutego 2004r. do 7 kwietnia 2007r. na stanowisku kierownika działu administracji i rozwoju personelu, w (...) S.A. w W. od 10 kwietnia 2007r. do 18 grudnia 2009r. na stanowisku kierownika ds. personalnych, w (...) S.A. od 21 grudnia 2009r. na stanowisku Dyrektora ds. personalnych i administracji, a także w Szkole Podstawowej nr (...) im. P. pilota M. P. w R. od 22 listopada 2019r. do 30 czerwca 2021r. na stanowisku nauczyciela (świadczenia pracy: z 29 stycznia 1999r., k. 8 a.r., z 31 sierpnia 1999r., k. 13-14, a.r., z 31 sierpnia 2000r., k. 16 a.r., z 30 września 2000r., k. 15 a.r., z 30 czerwca 2021r., k. 7 a.r., z 31 sierpnia 2001r., k. 17 a.r., z 31 stycznia 2002r., k. 18 a.r., z 16 stycznia 2004r., k. 23 a.r., z 31 stycznia 2004r., k. 20, z 10 kwietnia 2007r., k. 21 a.r., z 18 grudnia 2009r., k. 22 a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu z 3 listopada 2010r., k. 25 a.r.).

Wysokość emerytury wojskowej ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji na dzień 1 marca 2021r. wyniosła 3.463,65 zł brutto (decyzja Dyrektora (...) w sprawie waloryzacji emerytury z 5 marca 2021r., k. 194 akt Wojskowego Biura Emerytalnego).

W dniu 16 listopada 2021r. A. W. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z wnioskiem o emeryturę. Po rozpoznaniu powyższego wniosku organ rentowy wydał w dniu 20 grudnia 2021r. decyzję znak: (...) w której przyznał A. W. emeryturę od 1 listopada 2021r. Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wyniosła 2.806,17 zł. Jednocześnie organ rentowy zawiesił jej wypłatę z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia, wskazując że może być wypłacane tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego. Wskazał również, że ubezpieczony ma przyznaną emeryturę wojskową z Wojskowego Biura emerytalnego od 16 czerwca 1998r. (wniosek o emeryturę, k. 1-6 a.r., decyzja ZUS z dnia 20 grudnia 2021r., k. 26-27 a.r.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, których wiarygodność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony sporu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w toczącym się postępowaniu jest prawo ubezpieczonego do wypłaty zawieszonyj emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tego świadczenia z emeryturą wojskową.

Sąd, analizując wskazany problem, miał na względzie, że zagadnienie pobierania zbiegających się świadczeń emerytalnych i rentowych, w tym emerytury nabywanej z powszechnego ubezpieczenia społecznego oraz wojskowej emerytury czy renty inwalidzkiej przyznawanej w oparciu o przepisy dotyczące zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jest objęte regulacją art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021r., poz. 291 – dalej jako ustawa emerytalna), który wprowadza regułę pobierania jednego świadczenia. Z tego wynika, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty uregulowanych w ww. ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach z zakresu zabezpieczenia społecznego, niezależnie od ich ubezpieczeniowego czy też zaopatrzeniowego charakteru, obowiązuje ogólna zasada wypłaty jednego świadczenia. Z treści art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej wynika nie budząca wątpliwości zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi żołnierzy zawodowych. Reguła pobierania jednego świadczenia emerytalno-rentowego znalazła swoje odzwierciedlenie również w art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 586 – dalej jako ustawa zaopatrzeniowa), który to przepis stanowi, iż w przypadku zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w tejże ustawie zaopatrzeniowej z prawem do emerytury lub renty określonym w odrębnych przepisach (w szczególności w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przywołane powyżej unormowania, zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i art. 7 ustawy zaopatrzeniowej wykluczają zatem możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych, poza wskazanymi przez ustawodawcę wyjątkowymi sytuacjami. Zasada pobierania jednego świadczenia doznaje wyjątku, między innymi w art. 96 ust. 1 ustawy emerytalnej, który w punkcie 1 odnosi się do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, w punkcie 2 dotyczy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020r., poz. 517); natomiast w punkcie 3 odnosi się do prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową, co znajduje rozwinięcie w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Z kolei wyjątek od ogólnych zasad wypłacania jednego świadczenia, wynikający z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dotyczy przypadku emerytur wojskowych obliczonych na podstawie art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, to jest emerytury żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999r. Przywołane powyżej unormowania, zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy wykluczają możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych, poza wskazanymi wyżej wyjątkowymi sytuacjami. Wypada przy tym zaznaczyć, iż zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nowa i została do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przejęta z ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Zagadnienie związane z prawem do pobierania jednego ze zbiegających się świadczeń emerytalno-rentowych zostało również omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przy czym przed 15 grudnia 2021 roku judykatura nie była w tym względzie jednolita. Między innymi w wyrokach z dnia 4 grudnia 2013r. (II UK 223/13, LEX nr 1394110), z dnia 8 maja 2012r. (II UK 237/11, OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91) oraz z dnia 24 maja 2012r. (II UK 261/11, LEX nr 1227967), Sąd Najwyższy opowiedział się przeciwko możliwości jednoczesnego pobierania świadczenia wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z zaopatrzenia

emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Natomiast w innych orzeczeniach, szczególnie w tym, na jakie powołała się strona odwołująca się w treści odwołania, wskazano że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej.

Ostatecznie, rozstrzygając problem różnych poglądów prezentowanych w orzecznictwie, Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów wydał uchwałę w dniu 15 grudnia 2021r. (III UZP 7/21). Wynikało to z tego, że Sąd Najwyższy w składzie zwykłym, postanowieniem z dnia 22 września 2021r., III UZP 5/21, wydanym na podstawie art. 390 § 1 zdanie drugie k.p.c., przekazał do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższemu przedstawione mu uprzednio przez Sąd Apelacyjny następujące zagadnienie prawne: czy ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych poprzedzających zawodową służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługująca z tytułu powyższych okresów składkowych (art. 7 ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej).

Występująca w dotychczasowym orzecznictwie kontrowersja wywołująca rozbieżność, a w konsekwencji powodująca poważne wątpliwości i kreująca to zagadnienie prawne nie dotyczyła wykładni całego art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, ale użytego w tym przepisie zwrotu - "emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej", który określa wyjątki od niewątpliwie obowiązującej w polskim prawie zabezpieczenia społecznego zasady prawa do jednego świadczenia z tytułu tego samego ryzyka, zwanej też zasadą nie kumulacji świadczeń. W ocenie Sądu Najwyższego w powiększonym składzie, wykładnia będącego przedmiotem analizy zwrotu, dokonywana z uwzględnieniem reguł gramatycznych, musi prowadzić do wniosku, że uprawnione jest zarówno przyjęcie, że w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej chodzi wyłącznie o odesłanie do zasad, a więc jedynie do sposobów obliczenia emerytury wojskowej określonych w art. 15a i art. 18e ustawy zaopatrzeniowej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019r., I UK 426/17), jak i uznanie, że owe zasady nie mogą abstrahować od dwóch odrębnych kręgów adresatów owych zasad, gdyż są one odnoszone tylko do nich, skoro unormowane w powołanych przepisach zasady obliczenia emerytur wojskowych dotyczą jedynie "żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999r." oraz "żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012r." (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 grudnia 2013r., II UK 223/13), natomiast z całą pewnością nie żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999r., gdyż zasady obliczania przysługującej im emerytury wojskowej określają art. 14 i art. 15 ustawy zaopatrzeniowej, przewidujące między innymi możliwość doliczenia do wysługi emerytalnej okresów "stażu cywilnego". To drugie stanowisko bez wątpienia zyskuje wsparcie w wykładni gramatycznej kontekstowej nakazującej odwołanie się do tekstu, którego część stanowi zwrot podlegający interpretacji (kontekstu), a zatem każe uwzględniać także miejsce, w którym ustawodawca ów zwrot umieścił. W świetle uregulowań zawartych w powołanych przepisach wspólnym mianownikiem dla wszystkich wymienionych grup żołnierzy zawodowych jest tylko maksymalna i minimalna kwota emerytury, która nie może przekroczyć 75% podstawy jej wymiaru (art. 18 ust. 1 oraz art. 18h ust. 1), a także nie może być niższa od kwoty najniższej emerytury (art. 18 ust. 2 i 3 oraz art. 18h ust. 2), ale już nie przyjęte w nich reguły obliczania emerytury. Przechodząc do wykładni systemowej użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu "z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...", Sąd Najwyższy wskazał, że daje on podstawę do przyjęcia, iż ów wyjątek należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikających z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów. To dla nich ustawodawca wprowadził bowiem (na przyszłość) możliwość równoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, odbierając im równocześnie prawo do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia stażu "cywilnego" i pozostawiając jednak taką samą możliwość (prawo wyboru) także dla żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999r., po spełnieniu (poczynając od dnia 1 stycznia 2025r.) przesłanek określonych w art. 18i ustawy zaopatrzeniowej.

W ocenie Sądu Najwyższego projektodawca nie zakładał możliwości kumulacyjnego pobierania świadczeń z obu systemów. Przyjął bowiem, a założenie to zostało następnie w pełni zaakceptowane i zrealizowane w toku procesu legislacyjnego, że w każdym przypadku osoba uprawniona do emerytury wojskowej oraz emerytury powszechnej, która pozostawała w zawodowej służbie wojskowej w dniu 1 stycznia 1999r. musi dokonać wyboru świadczenia, które ma być jej wypłacane, również wtedy, gdy wysokość emerytury wojskowej została obliczona wyłącznie na podstawie okresów tej służby, bez "uzupełnienia" jej o zwiększenie wynikające z przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Sąd Najwyższy zauważył również, że wyjątki od zasady nie kumulacji świadczeń przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz z ustawy o emeryturach kapitałowych wykładane systemowo nie mogą być pomocne przy rozstrzygnięciu przedstawionego zagadnienia prawnego, o tyle ich wykładnia funkcjonalna (celowościowa) potwierdza, że użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrot "z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)..." oznacza jego zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do żołnierzy wymienionych w tych przepisach. Jeśli bowiem emeryt korzysta ze wzrostu emerytury wojskowej z tytułu "cywilnej" wysługi emerytalnej, to oznacza, że zostaje zachowana zasada wzajemności składki i świadczeń w rozumieniu funkcjonującym w polskim systemie ubezpieczenia społecznego nawet wtedy, gdy włożony wkład nie jest wprost proporcjonalny do korzyści, jaką przynosi zwiększenie emerytury. Przejście w obecnie obowiązującym modelu zabezpieczenia społecznego z dotychczasowego systemu "zdefiniowanego świadczenia" na system "zdefiniowanej składki", który wyraża się w daleko idącej proporcjonalności między wniesionym wkładem a wysokością świadczenia istotnie ograniczył zasadę solidarności wspólnoty ryzyka w tym znaczeniu, że nie występuje obecnie mechanizm umożliwiający rozdział środków do osób, które krócej i mniej partycypowały w finansowaniu swojego ubezpieczenia emerytalnego.

Sąd Najwyższy odniósł się również do zasad i praw konstytucyjnych, które w ocenie wielu ubezpieczonych były łamane przy wydawaniu niekorzystnych dla nich decyzji. Tymczasem, w ocenie Sądu Najwyższego, należy przede wszystkim podzielić stanowisko wyrażone w przytaczanym już wyroku SN z dnia 24 stycznia 2019r. (I UK 426/17), zgodnie z którym dla analizy ukształtowanego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zbiegu świadczeń nie ma znaczenia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do wynikającego z tego przepisu prawa do zabezpieczenia społecznego ustawodawca dysponuje dużą swobodą, co potwierdza powołane w wymienionym wyroku orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że przyjęcie założenia, zgodnie z którym dyferencjacja uprawnień żołnierzy w zakresie prawa do wypłaty świadczeń emerytalnych w zbiegu jest związana wyłącznie z datą powołania ich do służby wojskowej (przed i po 1 stycznia 1999r.) i stanowi jej konsekwencję, oznaczałoby ich nierówne traktowanie. Opisane dwie grupy żołnierzy były objęte w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi, co data powołania ich do służby jedynie ilustruje. Okoliczność polegająca na wprowadzeniu od dnia 1 stycznia 1999r. systemu "zdefiniowanej składki" w miejsce systemu "zdefiniowanego świadczenia" i związane z tym istotne różnice w zakresie unormowania sposobu opłacania składek na powszechne ubezpieczenie społeczne przez żołnierzy powołanych do służby do dnia 1 stycznia 1999r., jak i po tym dniu, nie może zaś pozostać bez znaczenia dla ustalania zakresu podmiotów, którym przysługuje równe traktowanie. Celem oraz treścią wprowadzonego przez ustawodawcę zróżnicowania jest "wpasowanie" żołnierzy pozbawionych prawa do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia "stażu cywilnego" w nowy system ubezpieczeń społecznych bazujący na zdefiniowanej składce, która w dużym stopniu oznacza realizację zasady wzajemności składki i prawa do świadczenia oraz abstrahuje od solidarnościowego charakteru świadczeń zabezpieczeniowych. Po drugie, moment wprowadzenia omawianej dyferencjacji wskazuje na związanie jej z przyjętym w ustawie emerytalnej procesem stopniowego wygaszania dotychczasowych uprawnień emerytalnych na rzecz jednolitego, powszechnego systemu. Proces ten jest zaś w pełni akceptowany zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie prawa ubezpieczeń społecznych (por. m.in. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 22 czerwca 1999r., K. 5/99, OTK ZU 1999 Nr 5, poz. 100, z dnia 4 stycznia 2000r., K. 18/99, OTK ZU 2000 Nr 1, poz. 1 oraz K. 1/00, OTK 2000 Nr 6, poz. 185 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2011r., III UK 217/10, LEX nr 950438 i z dnia 26 kwietnia 2016r., I UK 151/15, LEX nr 2050671). Po trzecie, wspomniana dyferencjacja ma charakter proporcjonalny, gdyż bilansuje ją omówiona wcześniej regulacja art. 18i ustawy zaopatrzeniowej. Po czwarte, trudne do pogodzenia z zasadami sprawiedliwości społecznej byłoby postawienie jednych żołnierzy powołanych do służby

przed dniem 2 stycznia 1999r. w sytuacji lepszej (a przez to nierównej) od takich samych żołnierzy, którym wzrost emerytury wojskowej z tytułu uwzględnienia samych okresów służby pozwalałby na uzyskanie tego świadczenia w wysokości tylko nieznacznie niższej niż 75% podstawy wymiaru (na przykład 74%).

Odpowiadając więc na zadane pytanie Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego. Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie, uwzględniając pogląd zaprezentowany w w/w uchwale oraz dokonując wykładni językowej i systemowej przedstawionych powyżej regulacji prawnych, przyjął więc, że A. W., choć nabył prawo do emerytury wojskowej, jak również emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, to jest uprawniony do pobierania jednego z tych świadczeń. W przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające odstępianie od ogólnej zasady wypłacania jednego świadczenia. W ocenie Sądu nie znajduje zastosowania przepis art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, ponieważ ubezpieczony pozostawał w służbie wojskowej przed 2 stycznia 1999r. i przyznane mu przez Wojskowe Biuro Emerytalne świadczenie nie zostało obliczone wedle zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej. Przedstawione przepisy prawa odnoszące się do wyjątków od reguły wypłacania jednego świadczenia, jako regulacje szczególne podlegają wykładni ścisłej, a ich rozszerzająca interpretacja jest niedopuszczalna.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł o oddaleniu odwołania.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł, mając na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, określoną w art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Zgodnie z tą zasadą ubezpieczony, jako strona przegrywająca spór, zobowiązany jest zwrócić organowi rentowemu koszty wynoszące 180 zł, których wysokość została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2015r., poz. 1804).